

**PRIJEDLOG ZAKONA O PROCJENJIVANJU EKONOMSKE
VRIJEDNOSTI PRAVNIH OSOBA, IMOVINE, OBVEZA I KAPITALA**

Zagreb, srpnja 2002.godine

PRIJEDLOG ZAKONA O PROCJENJIVANJU EKONOMSKE VRIJEDNOSTI PRAVNIH OSOBA, IMOVINE, OBVEZA I KAPITALA

• USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1., članku 50. stavku 1. i u članku 51. Ustava Republike Hrvatske.

• OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

1) Ocjena stanja

Hrvatski sabor je donio nekoliko zakona u čijim se provedbenim odredbama određuje da je potrebno provesti procjenu tržišne vrijednosti ili fer vrijednosti pravnih osoba i imovine (Zakon o trgovačkim društvima, Zakon o privatizaciji, Zakon o stečaju, Zakon o računovodstvu s Međunarodnim računovodstvenim standardima, Zakon o vrijednosnicama, Zakon o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima i drugi). Pored toga, procjenu ekonomske vrijednosti imovine i obveza svakodnevno zahtijeva sudska, bankarska, osigurateljska, kupoprodajna i druga praksa. Procjenu ekonomske vrijednosti bi trebalo provoditi i kod razdvajanja, spajanja, kupovanja i restrukturiranja pravnih osoba.

Zbog, u pravilu, velikih vrijednosti predmeta procjene i zbog njihovih vrlo različitih prirodnih, tehnoloških, ekonomskih i drugih osobina, od procjenitelja se zahtijeva potpuno zadovoljavanje vrlo visokih etičkih i stručnih kriterija: nepristranost, objektivnost, stručnost, povjerljivost i sl. Iz navedenog logično proizlazi, da je nužan neprestani etički i stručni nadzor nad djelovanjem ovlaštenih procjenitelja, kako bi se osiguralo zadovoljavanje visokih etičkih i stručnih zahtjeva. Pored toga, neprestani brzi razvitak tehnologije, financijskog, robnog i drugog tržišta zahtijeva kontinuiranu edukaciju ovlaštenih procjenitelja.

Budući da pravne i fizičke osobe Republike Hrvatske i inozemne pravne i fizičke osobe sve intenzivnije posluju i surađuju, nužna je potpuna transparentnost načela, metoda i standarda procjenjivanja u Hrvatskoj u odnosu na međunarodna načela, metode i standarde.

Djelatnost procjenjivanja ekonomske vrijednosti treba biti zasnovano na slijedećim načelima:

- osiguranje djelovanja slobodnog tržišta na utvrđivanje procijenjene vrijednosti;
- uvažavanje svih prirodnih, ekonomskih, tehnoloških i drugih karakteristika pravnih osoba, imovine i obveza pri procjenjivanju fer vrijednosti;
- nepristranosti, što znači da se treba procjenjivati bez utjecaja zainteresiranih stranaka;
- objektivnosti, prema kojem se procjenjivanje treba temeljiti na dokumentiranim podacima i objektivnim mjerilima;

- stručnosti, prema kojem se procjenom mogu baviti samo educirane i provjerene fizičke osobe onih struka, koje su sposobne ocijeniti i procijeniti sve karakteristike predmeta procjene;
- odgovornosti, što znači da ovlaštenu procjenitelj treba obavljati procjenu svjestan odgovornosti za ispravnost, potpunost i kvalitetu obavljene procjene.

2. Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom

Polazeći od društvenog cilja djelatnosti procjenjivanja ekonomske vrijednosti Zakonom bi trebalo urediti sljedeće:

- obvezati da se procjenom ekonomske vrijednosti mogu baviti samo za to ovlaštene fizičke osobe;
- propisati kontinuirani nadzor i provjeru obavljanja procjeniteljske djelatnosti;
- propisati obvezne uvjete za stjecanje statusa pristupnika za ovlaštene procjenitelje;
- propisati obveznu edukaciju pristupnika za ovlaštenog procjenitelja;
- propisati obvezni stručni ispit za stjecanje zvanja ovlaštenu procjenitelj;
- utvrditi temeljne ciljeve, zadatke, ovlaštenja i uvjete osnivanja Instituta za procjenjivanje ekonomske vrijednosti;
- propisati pridržavanja hrvatske metodologije za procjenjivanje ekonomske vrijednosti koja treba biti usklađena s međunarodnim procjeniteljskim standardima.

3) Posljedice koje će proistći donošenjem Zakona

Donošenjem ovoga Zakona proistći će sljedeće:

- bitno će se podići odgovornost za obavljanje procjeniteljske djelatnosti;
 - bitno će se podići stručnost i kvaliteta rada na procjeni ekonomske vrijednosti;
 - postepeno će se ispraviti anomalije uzrokovane dosadašnjim, pretežito nestručnim i neodgovornim, procjenjivanjem;
 - cjelokupni postupak i dokumentiranost procjena bit će potpuno razumljiv i inozemnim pravnim i fizičkim osobama;
 - oporezivanje imovine i poslovanja pravnih i fizičkih osoba bit će temeljeno na stručnim i objektivnim tržišnim vrijednostima;
 - olakšat će se i ubrzati rad poreznih službi, sudstva, bankarskog i osiguravateljskog poslovanja;
 - osigurati usklađenje hrvatskog sustava sa smjericama i regulativom Europske zajednice.
- **Ocjena i izvori potrebnih sredstava za provođenje Zakona**

Za provođenje ovoga Zakona ne će biti potrebno osigurati posebna sredstva iz Državnog proračuna, jer će se Institut za procjenu ekonomske vrijednosti financirati iz vlastitih izvora sredstava.

- **TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM**

Tekst Prijedloga Zakona o procjenjivanju ekonomske vrijednosti pravnih osoba, imovine, obveza i kapitala s obrazloženjem dan je u prilogu kako slijedi.

FDP.hr

NACRT

ZAKONA O PROCJENJIVANJU EKONOMSKE VRIJEDNOSTI PRAVNIH OSOBA, IMOVINE, OBVEZA I KAPITALA

I. TEMELJNE ODREDBE

Opće odredbe

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje djelatnost procjenjivanja ekonomske vrijednosti pravnih osoba, imovine, obveza i kapitala (dalje: procjenjivanje ekonomske vrijednosti) kao neovisnog i samostalnog zanimanja ovlaštenih procjenitelja, njihove ovlasti i obveze, te osnivanje, položaj i djelatnost Instituta za ekonomsko procjenjivanje (dalje: Institut).

Procjenjivanje ekonomske vrijednosti

Članak 2.

(1) Procjenjivanje ekonomske vrijednosti je ukupnost procjeniteljskog rada s ciljem utvrđivanja fer-vrijednosti pravnih osoba, imovine, obveza i kapitala.

(2) Procjenjivanje ekonomske vrijednosti je djelatnost utvrđivanja knjigovodstvene, tržišne, zamjenske, likvidacijske i poslovne vrijednosti pravnih osoba, imovine, obveza i kapitala temeljem vjerodostojne dokumentacije, fizičke sposobnosti predmeta procjene i budućih novčanih primitaka i izdataka. Temeljno načelo procjene ekonomske vrijednosti jest, da pravna osoba, imovina, obveza ili kapital imaju ekonomsku vrijednost, ako stvaraju ekonomske učinke.

(3) Procjenjivanje ekonomske vrijednosti predmijeva i poslove prezentacije rezultata procjene pred državnim, sudskim, bankarskim i drugim tijelima prema njihovim zahtjevima.

Ovlašteni procjenitelj

Članak 3.

Ovlašteni procjenitelj je fizička osoba koja obavlja djelatnost procjene ekonomske vrijednosti čiji su status i djelatnost uređeni ovim Zakonom.

II. POSLOVI I OVLAŠTI PROCJENITELJA EKONOMSKE VRIJEDNOSTI

Poslovi i ovlasti ovlaštenog procjenitelja

Ovlašteni procjenitelj

Članak 4.

(1) Ovlašteni procjenitelji su edukacijom osposobljeni i ispitom provjereni kvalificirani stručnjaci za obavljanje svih oblika statičke i dinamičke procjene pravnih osoba, imovine, obveza i kapitala. Ovlašteni procjenitelji mogu obavljati procjenu ekonomske vrijednosti samostalno i kao voditelji ili članovi procjeniteljskih timova.

(2) O uslugama ovlaštenih procjenitelja obvezno se sklapa ugovor u pisanom obliku.

(3) Ovlašteni procjenitelj u okviru ugovora iz stavka 2. ovoga članka ima ovlasti i dužnosti obavljati procjenu ekonomske vrijednosti pravnih osoba, imovine, obveza i kapitala.

4) Ovlašteni procjenitelj može, uz pristanak naručitelja, tumačiti rezultate procjene i učinjenog postupka procjene svim korisnicima elaborata o procjeni (banke, državna tijela, sindikati, osiguravajuće organizacije, vlasnici kapitala, ulagači i dr.)

Stjecanje odobrenja za rad

Članak 5.

Procjenom ekonomske vrijednosti mogu se baviti samo fizičke osobe kojima je Institut izdao diplomu ovlaštenog procjenitelja i licencu za rad.

Osobe ovlaštene za procjenjivanje ekonomske vrijednosti

Članak 6.

Djelatnost procjenjivanja ekonomske vrijednosti u skladu s odredbama ovoga Zakona može obavljati:

1. ovlašteni procjenitelji koji djelatnost procjenjivanja ekonomske vrijednosti obavljaju kao samostalnu djelatnost;
2. trgovačko društvo u kojem je u radnom odnosu ovlašteni procjenitelj.

III. UVJETI ZA OBAVLJANJE POSLOVA OVLAŠTENOG PROCJENITELJA

Opći uvjeti za obavljanje procjenjivanja ekonomske vrijednosti

Članak 7.

(1) Ovlašteni procjenitelj može postati osoba koja ispunjava opće i posebne uvjete propisane ovim Zakonom.

(2) Ovlašteni procjenitelj mora ispunjavati sljedeće opće uvjete:

1. da ima poslovnu sposobnost i ispunjava opće zdravstvene uvjete za državnog službenika;
2. da ima prebivalište na teritoriju Republike Hrvatske;
3. da govori hrvatskim jezikom i piše latiničnim pismom i drugim jezikom i pismom koji je u službenoj uporabi na području na kojemu treba obavljati djelatnost;
4. da nije kažnjen za kaznena djela protiv imovine, protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja, protiv pravosuđa, protiv vjerodostojnosti isprava te protiv službene dužnosti, i to za vrijeme od pet godina po pravomoćnosti presude kojom je osuđen, s time što se u to vrijeme ne računa vrijeme provedeno na izdržavanju kazne ili da protiv njega nije izrečena mjera sigurnosti zabrane obavljanja zanimanja koje je u potpunosti ili djelomično obuhvaćeno predmetom procjene ekonomske vrijednosti.

Posebni uvjeti za obavljanje procjene ekonomske vrijednosti

Članak 8.

(1) Uz opće uvjete iz članka 7. stavka 2. ovoga Zakona, ovlašteni procjenitelj mora ispunjavati i sljedeće posebne uvjete:

1. da je diplomirani ekonomist ili diplomirani inženjer, s diplomom fakulteta priznatom u Republici Hrvatskoj i najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima vezanim uz procjenjivanje ekonomske vrijednosti;

2. da je položio ispit za ovlaštenog procjenitelja (dalje: ispit) u skladu s ovim Zakonom i dobio propisanu diplomu od Instituta;

(2) Pod radnim iskustvom na poslovima ekonomskog procjenjivanja iz stavka 1. točke 1. ovoga članka, razumijeva se rad na primjeni ekonomskih i inženjerskih metoda procjenjivanja ekonomske vrijednosti pravne osobe, imovine, obveza i kapitala.

Ispit za ovlaštenog procjenitelja

Članak 9.

(1) Ispit u smislu odredbi članka 8. stavka 1. točke 2. ovoga Zakona organizira i provodi Institut.

(2) Ispit se polaže pred povjerenstvom koje se sastoji od najmanje pet članova a imenuje ga Skupština Instituta. Članovi povjerenstva su ovlašteni procjenitelji istaknuti znanstvenici i stručnjaci iz ekonomske i inženjerske teorije i prakse.

(3) Ispit se polaže prema programu koji donosi Skupština Instituta.

(4) Troškove ispita snosi osoba koja polaže ispit. Visinu troškova utvrđuje Institut.

(5) Način i postupak polaganja ispita propisuje Institut.

(6) Nadzor nad zakonitošću organiziranja i provođenja ispita te stručni nadzor provodi Ministarstvo financija.

Diploma ovlaštenog procjenitelja

Članak 10.

(1) Osobi koja ispunjava opće i posebne uvjete iz ovoga Zakona, Institut izdaje diplomu ovlaštenog procjenitelja.

(2) Ovlašteni procjenitelj je ovlašten i dužan u pravnom prometu u poslovnim ispravama istaknuti broj i nadnevak diplome ovlaštenog procjenitelja. Isto vrijedi i za trgovačko društvo koje obavlja poslove procjenjivanja ekonomske vrijednosti, koje ističe broj i nadnevak diplome svojeg ovlaštenog procjenitelja.

Prestanak važenja diplome ovlaštenog procjenitelja

Članak 11.

(1) Status ovlaštenog procjenitelja prestaje:

1. smrću,
2. na njegov pisani zahtjev,
3. gubitkom uvjeta iz članka 8. stavka 1. ovoga Zakona,
4. ako mu u stegovnom postupku bude izrečena mjera zabrane obavljanja djelatnosti.

(2) Do prestanka djelatnosti u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka dolazi:

1. u slučaju iz točke 1. - datumom smrti,
2. u slučaju iz točke 2. - istekom roka određenog u zahtjevu,
3. u slučaju iz točaka 3. i 4. - pravomoćnošću rješenja.

(3) Rješenje o prestanku ili zabrani obavljanja djelatnosti u slučaju iz stavka 1. točke 2., 3. i 4. ovoga članka, donosi Institut.

(4) Procjenom ekonomske vrijednosti ne smije se baviti ovlašteni procjenitelj od dana određenog u rješenju iz stavka 3. ovoga članka.

(5) Na rješenje iz stavka 3. ovoga članka ne može se izjaviti žalba ali se može pokrenuti upravni spor.

IV. PRAVA I OBVEZE OVLAŠTENOG PROCJENITELJA

Članak 12.

(1) Ovlašteni procjenitelj obavlja procjenjivanje samostalno i neovisno uz odgovarajuću naknadu prema veličini i složenosti predmeta procjene.

(2) Temeljne elemente naknade preporučuje Institut.

(3) Ovlašteni procjenitelj ovlašten je i obvezan čuvati prava i opravdane zahtjeve svoje stranke u okviru zakonskih propisa i vlastitog uvjerenja.

(4) Ovlašteni procjenitelj može raskinuti sklopljeni ugovor o pružanju usluga procjenjivanja ako stranka ne surađuje na način koji osigurava, po ugovoru, ispunjenje preuzetih obveza ovlaštenog procjenitelja.

(5) Ovlašteni procjenitelj koji se ne pridržava načela zakonitosti, savjesnosti i stručnosti, odgovara prema odredbama statuta Instituta i etičkog kodeksa ovlaštenih procjenitelja.

Trgovačko društvo za procjenjivanje ekonomske vrijednosti

Članak 13.

(1) Jedan ili više ovlaštenih procjenitelja mogu osnovati trgovačko društvo za procjenu ekonomske vrijednosti (dalje: društvo za procjenjivanje) kao društvo osoba. U nazivu tvrtke treba koristiti oznaku »*procjena ekonomske vrijednosti*«.

(2) Suglasnost na ispunjavanje uvjeta za upis društva za procjenjivanje u sudski registar iz stavka 1. ovoga članka daje Institut.

(3) Članom društva za procjenjivanje može biti samo ovlašteni procjenitelj.

(4) Društvo za procjenjivanje dužno je izvijestiti Institut o upisu društva u sudski registar, najkasnije u roku od petnaest dana od dana primitka rješenja o upisu.

(5) Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na ovlaštene procjenitelje, shodno se primjenjuju na svakoga pojedinog člana - ovlaštenog procjenitelja društva za procjenjivanje.

Nadzor Instituta

Članak 14.

(1) Ako Institut utvrdi da djelovanje društva za procjenjivanje čini teže povrede zakona, statuta Instituta ili kodeksa etike ovlaštenih procjenitelja, može rješenjem zabraniti rad društva te ga, po pravomoćnosti rješenja, brisati iz registra društava za procjenjivanje iz članka 20. stavka 3. ovoga Zakona.

(2) Rješenje o zabrani rada društva za procjenjivanje je konačno. Protiv toga rješenja žalba nije dopuštena ali se može pokrenuti upravni spor.

(3) Pravomoćno rješenje iz stavka 1. ovoga članka Institut dostavlja nadležnom sudu zbog brisanja društva iz sudskog registra.

Čuvanje isprava

Članak 15.

(1) Ovlašteni procjenitelj obavlja djelatnost na temelju isprava i podataka dobivenih od stranke.

(2) Ovlašteni procjenitelj i društvo za procjenjivanje dužni su čuvati isprave koje ne vrate stranki najmanje šest godina od dana njihova nastanka ili zaprimanja.

(3) Ovlašteni procjenitelj i društvo za procjenjivanje dužni su, nakon proteka roka iz stavka 2. ovoga članka, sastaviti zapisnik s popisom isprava koje se vraćaju i pozvati stranku radi vraćanja.

(4) Ako se stranka ne odazove pozivu iz stavka 3. ovoga članka ili je prestala poslovati, ovlašteni procjenitelj zapisnik s popisom isprava i isprave može predati Institutu ili u nazočnosti člana imenovanog od Instituta, isprave uništiti, čime se oslobađa dužnosti čuvanja.

(5) Isprave iz stavka 4. ovoga članka koje se po posebnim propisima čuvaju trajno, čuvaju se u Institutu.

Čuvanje tajni

Članak 16.

Ovlašteni procjenitelj dužan je čuvati kao poslovnu tajnu sve što mu je stranka povjerila ili što je u radu saznao na drugi način. Tajnu su dužne čuvati i druge osobe koje rade ili su radile za ovlaštenog procjenitelja.

Pribava podataka

Članak 17.

Državna tijela i pravne osobe za koje se obavlja procjena ekonomske vrijednosti dužne su ovlaštenom procjenitelju dati podatke koji su mu potrebni radi obavljanja poslova u određenom predmetu, ako to nije protivno i na štetu čuvanja službene ili profesionalne tajne davatelja podataka.

Odgovornost ovlaštenog procjenitelja

Članak 18.

(1) Ovlašteni procjenitelj odgovara za svoj rad sukladno odredbama ovoga Zakona i ugovora sa strankom.

(2) Stranka koja ima primjedbe na rad ovlaštenog procjenitelja može podnijeti prigovor ovlaštenom procjenitelju. Ako ovlašteni procjenitelj ne otkloni propuste iz prigovora u primjerenom roku, stranka može uputiti prigovor Institutu ili svoja prava ostvariti pred sudom. Institut može pokrenuti odgovarajući postupak protiv ovlaštenog procjenitelja.

(3) Institut može izreći stegovnu mjeru određenu općim aktima Instituta ovlaštenom procjenitelju koji ne poštuje odredbe ovoga Zakona, ili mu privremeno oduzeti odobrenje za rad.

(4) Ako ovlašteni procjenitelj posumnja u vjerodostojnost pojedine isprave koje mu je stranka dostavila, upozorit će na to stranku, a može raskinuti ugovor o procjeni pozivajući se na odredbu članka 12. stavka 4. ovoga Zakona.

Nastup pred strankom

Članak 19.

Ovlašteni procjenitelj u odnosima sa strankom dužan je pridržavati se načela zakonitosti, savjesnosti i stručnosti, te postupati u skladu s kodeksom etike ovlaštenih procjenitelja i s Ustavom i propisima Republike Hrvatske.

V. USTROJ OVLAŠTENIH PROCJENITELJA

Ustrojstvo i članstvo

Članak 20.

(1) Ovlašteni procjenitelji obvezno se udružuju u Institut, kao samostalnu i neovisnu organizaciju sa svojstvom pravne osobe.

(2) Institut predstavlja ovlaštene procjenitelje Republike Hrvatske kao cjelinu, te promiče, usklađuje i zastupa zajedničke interese ovlaštenih procjenitelja.

(3) Institut vodi registar osoba koje su položile ispit za ovlaštenog procjenitelja i registar trgovačkih društava za procjenjivanje ekonomske vrijednosti, s posebnom naznakom onih koji obavljaju djelatnost. U registar se upisuju sve promjene. Podaci iz registra su javni.

Javne ovlasti Instituta

Članak 21.

(1) Institut obavlja javne ovlasti koje su utvrđene ovim Zakonom.

(2) Akti koje Institut izdaje u izvršavanju javnih ovlasti su javne isprave.

Tijela Instituta

Članak 22.

(1) Tijela Instituta su Skupština, Izvršni odbor, predsjednik i druga tijela utvrđena Statutom Instituta.

(2) Nadležnost tijela te postupak i način njihovog izbora utvrđuje se statutom Instituta.

Opći akti Instituta

Članak 23.

(1) Skupština Instituta donosi statut uz suglasnost ministra financija i kodeks etike ovlaštenih procjenitelja. Statut i kodeks etike ovlaštenih procjenitelja objavljuju se u »Narodnim novinama«.

(2) Statutom se uređuje naročito: ustrojstvo Instituta, nadležnost, sastav, način izbora, prava i dužnosti tijela Instituta, oblici udruživanja ovlaštenih procjenitelja za područje jedne ili više jedinica područne i lokalne samouprave, rad ovlaštenih procjenitelja i društava za procjenjivanje, prava i dužnosti ovlaštenih procjenitelja prema Institutu, stegovni postupak za utvrđivanje povreda dužnosti i ugleda ovlaštenog procjenitelja, tijela za pokretanje i vođenje stegovnog postupka te druga pitanja značajna za procjenjivanje.

(3) Kodeks etike ovlaštenih procjenitelja utvrđuje skup načela i pravila kojih su se ovlašteni procjenitelji i osobe koje za njih rade dužni pridržavati pri obavljanju djelatnosti procjenjivanje ekonomske vrijednosti.

Praćenje rada Instituta

Članak 24.

(1) Institut izvješćuje Ministarstvo financija na vlastiti poticaj ili na njegov zahtjev o stanju, problemima i mjerama za unapređenje rada ovlaštenih procjenitelja.

(2) Ministarstvo financija prati i proučava rad ovlaštenih procjenitelja i u svezi s time može od Instituta tražiti odgovarajuća izvješća i podatke, uzimajući u obzir samostalnost i nezavisnost ovlaštenih procjenitelja.

Članarina

Članak 25.

Svaki član Instituta obavezan je plaćati članarinu i podmiriti druge obveze prema Institutu u skladu s aktima Instituta. Osnovicu i visinu članarine utvrđuje Skupština Instituta.

VI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Osnivanje Instituta

Članak 26.

(1) Institut osnivaju ovlašteni procjenitelji registrirani u Hrvatskom društvu procjenitelja.

(2) Osnivačku skupštinu Instituta saziva i njome rukovodi predsjednik Hrvatskog društva procjenitelja.

(3) Diplome i štambilje koje je izdalo Hrvatsko društvo procjenitelja, te podaci iz registra ovlaštenih procjenitelja Hrvatskog društva procjenitelja u potpunosti se priznaju u Institutu i nastavljaju važiti i voditi se u Institutu u skladu s odredbama ovog Zakona.

Stupanje na snagu i primjena Zakona

Članak 27.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama« a primjenjuje se od 1. siječnja 2003.

Klasa:
Zagreb,2002.

ZASTUPNIČKI DOM HRVATSKOGA SABORA

Predsjednik
Zastupničkog doma Hrvatskoga sabora
Zlatko Tomčić, v. r.

OBRAZLOŽENJE NACRTA ZAKONA O PROCJENJIVANJU EKONOMSKE VRIJEDNOSTI PRAVNIH OSOBA, IMOVINE, OBVEZA I KAPITALA

Uz članak 1.

Odredbama u ovom članku definira se obuhvat i temeljni sadržaj ovog Zakona:

- Zakon se odnosi na djelatnost procjene ekonomske vrijednosti za razliku od drugih vrsta procjenjivanja npr. kulturne, umjetničke ili društvene vrijednosti nekog predmeta procjene;
- predmet procjene ekonomske vrijednosti mogu biti cjelovite pravne osobe (poduzeća, banke i dr.), pojedine vrste nematerijalne i materijalne, te financijske imovine, pojedine vrste obveza i samostalno iskazan kapital;
- zbog često velikih vrijednosti pravnih osoba i imovine, te zbog vrlo složenih karakteristika predmeta procjene nužno je propisati obvezu da procjenu obavljaju samo sposobni i educirani ovlašteni procjenitelji;
- velike vrijednosti predmeta procjene i njihova velika složenost izazivaju značajan interes potencijalnih kupaca i prodavatelja predmeta procjene da utječu na procjenitelje, pa je nužan neprestani nadzor i edukacija nad radom ovlaštenih procjenitelja;
- u cilju kvalitetne i sustavne organiziranosti procjeniteljske djelatnosti, kontinuirane edukacije, ispitivanja i dodjele diploma ovlaštenim procjeniteljima, te stalnog nadzora njihovog djelovanja potrebno je osnovati Institut za ekonomsko procjenjivanje čiji položaj i djelatnost definira ovaj Zakon.

Uz članak 2.

U ovom članku detaljnije se obrazlaže što je to djelatnost procjenjivanja ekonomske vrijednosti:

- procjenjivanje ekonomske vrijednosti je ukupnost procjeniteljskog rada s ciljem utvrđivanja fer-vrijednosti pravnih osoba, imovine, obveza i kapitala, što implicitno pretpostavlja da postoji otvoreno tržište za robe, usluge, pravne osobe, vrijednosnice i drugo. Pored toga, nužan je sinhronizirani rad različitih stručnjaka na procjeni, zbog vrlo velike razlike u prirodnim, ekonomskim i tehnološkim karakteristikama predmeta procjene;
- rezultat procjeniteljske djelatnosti je utvrđivanje knjigovodstvene, tržišne, zamjenske, likvidacijske i poslovne vrijednosti pravnih osoba, imovine, obveza i kapitala temeljem vjerodostojne dokumentacije, fizičke sposobnosti predmeta procjene i budućih novčanih primitaka i izdataka. Temeljno načelo procjene ekonomske vrijednosti jest, da pravna osoba, imovina, obveza ili kapital imaju ekonomsku vrijednost, ako stvaraju ekonomske učinke. Predmet koji ne stvara ekonomske učinke nema ekonomsku vrijednost;
- sastavni dio procjeniteljske djelatnosti predmijeva i poslove prezentacije rezultata procjene pred državnim, sudskim, bankarskim i drugim tijelima prema njihovim zahtjevima.

Uz članak 3.

U ovom članku se određuje da procjenu ekonomske vrijednosti mogu obavljati samo ovlaštene procjenitelji, koji su fizičke osobe, čiji se status i djelatnost uređuje ovim Zakonom.

Uz članak 4.

U ovom se članku detaljnije određuju osobine i uvjeti koje trebaju zadovoljavati fizičke osobe sa zvanjem "ovlaštene procjenitelj":

- to su edukacijom osposobljeni i ispitom provjereni kvalificirani stručnjaci za obavljanje svih oblika statičke i dinamičke procjene pravnih osoba, imovine, obveza i kapitala;
- ovlaštene procjenitelji mogu obavljati procjenu ekonomske vrijednosti samostalno i kao voditelji ili članovi procjeniteljskih timova;
- o uslugama ovlaštenog procjenitelja obvezno se sklapa ugovor u pisanom obliku;
- ovlaštene procjenitelj u okviru ugovora iz stavka 2. ovoga članka ima ovlasti i dužnosti obavljati procjenu ekonomske vrijednosti pravnih osoba, imovine, obveza i kapitala kod određenog naručitelja;
- ovlaštene procjenitelj može, uz pristanak naručitelja, tumačiti rezultate procjene i učinjenog postupka procjene svim korisnicima elaborata o procjeni (banke, državna tijela, sindikati, osiguravajuće organizacije, vlasnici kapitala, ulagači i dr.)

Uz članak 5.

Zbog velike odgovornosti i složenosti rada procjenitelja, nužno je steći odobrenje za rad. U ovom slučaju odobrenje za rad je diploma i licenca Instituta za procjenjivanje ekonomske vrijednosti, koje se izdaju fizičkoj osobi koja je položila stručni ispita za procjenitelja ekonomske vrijednosti i zatim pohađala godišnju edukaciju za dopunjavanje znanja zbog tehnoloških, tržišnih, metodoloških i drugih promjena.

Uz članak 6.

U ovom članku se određuju fizičke i pravne osobe koje mogu obavljati poslove na procjenjivanju ekonomske vrijednosti:

- fizička osoba koja je stekle zvanje ovlaštene procjenitelj;
- trgovačko društvo u kojem je u radnom odnosu ovlaštene procjenitelj.

Uz članak 7.

S obzirom na veliku važnost i složenost poslova na procjenjivanju ekonomske vrijednosti, nužno je odabrati vrlo dobro obrazovane i iskusne stručnjake putem ispunjavanja visoko postavljenih općih uvjeta:

- kao jedan od temeljnih objektivnih uvjeta polazi se od onih koji su postavljeni za državne službenike u pogledu poslovne i zdravstvene sposobnosti;
- s obzirom na nacionalnu važnost procjeniteljske djelatnosti, tj. da odgovara prema propisima hrvatskog zakonodavstva, potrebno je da ovlaštenu procjenitelj ima prebivalište na teritoriju Republike Hrvatske;
- zbog nesmetanog zadovoljavanja potreba naručitelja nužno je da elaborat o procjeni bude napisan hrvatskim jezikom i latinicom, ili na jeziku i pismu koji je u službenoj uporabi na području na kojemu treba obavljati djelatnost;
- za potpuno zadovoljavanje etičkih načela i pravila kandidat za ovlaštenog procjenitelja treba podnijeti dokaze da nije kažnjen za kaznena djela protiv imovine, protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja, protiv pravosuđa, protiv vjerodostojnosti isprava te protiv službene dužnosti, i to za vrijeme od pet godina po pravomoćnosti presude ako je osuđen, s time što se u to vrijeme ne računa vrijeme provedeno na izdržavanju kazne ili da protiv njega nije izrečena mjera sigurnosti zabrane obavljanja zanimanja koje je u potpunosti ili djelomično obuhvaćeno predmetom procjene ekonomske vrijednosti.

Uz članak 8.

S obzirom na visoke stručne i moralne zahtjeve koje iziskuje procjenjivanje ekonomske vrijednosti kandidat za ovlaštenog procjenitelja treba uz opće uvjete iz članka 7. stavka 2. ovoga Zakona ispunjavati i sljedeće posebne uvjete:

- da je diplomirani ekonomist ili diplomirani inženjer, s diplomom fakulteta priznatom u Republici Hrvatskoj i najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima vezanim uz procjenjivanje ekonomske vrijednosti;
- da je položio ispit za ovlaštenog procjenitelja (dalje: ispit) u skladu s ovim Zakonom i dobio propisanu diplomu od Instituta;
- pod radnim iskustvom na poslovima ekonomskog procjenjivanja iz stavka 1. točke 1. ovoga članka, razumijeva se rad na primjeni ekonomskih i inženjerskih metoda procjenjivanja ekonomske vrijednosti pravne osobe, imovine, obveza i kapitala.

Uz članak 9.

U ovom članku se propisuju temeljne odrednice ispita za ovlaštene procjenitelje:

- ispit u smislu odredbi članka 8. stavka 1. točke 2. ovoga Zakona organizira i provodi Institut;
- ispit se polaže pred povjerenstvom koje se sastoji od najmanje pet članova, a imenuje ga Skupština Instituta. Članovi povjerenstva su ovlaštenu procjenitelji istaknuti znanstvenici i stručnjaci iz ekonomske i inženjerske teorije i prakse;
- ispit se polaže prema programu koji donosi Skupština Instituta;
- troškove ispita snosi osoba koja polaže ispit. Visinu troškova utvrđuje Institut;
- način i postupak polaganja ispita propisuje Institut;
- nadzor nad zakonitošću organiziranja i provođenja ispita te stručni nadzor provodi Ministarstvo financija.

Uz članak 10.

Budući da je diploma ovlaštenog procjenitelja jedan od najvažnijih dokumenata u sklopu cjelokupnog sustava procjenjivanja, u Zakonu se propisuju temeljni elementi u svezi diplome:

- osobi koja ispunjava opće i posebne uvjete iz ovoga Zakona, Institut izdaje diplomu ovlaštenog procjenitelja;
- ovlaštenu procjenitelj je ovlašten i dužan u pravnom prometu u poslovnim ispravama istaknuti broj i nadnevak diplome ovlaštenog procjenitelja. Isto vrijedi i za trgovačko društvo koje obavlja poslove procjenjivanja ekonomske vrijednosti, koje ističe broj i nadnevak diplome svojeg ovlaštenog procjenitelja.

Uz članak 11.

Kako bi se osigurao potpuni nadzor nad djelovanjem ovlaštenih procjenitelja nužno je propisati okolnosti oko prestanka ili gubitka statusa i diplome ovlaštenog procjenitelja:

- status ovlaštenog procjenitelja prestaje:

smrću,

na njegov pisani zahtjev,

gubitkom uvjeta iz članka 8. stavka 1. ovoga Zakona,

ako mu u stegovnom postupku bude izrečena mjera zabrane obavljanja djelatnosti;

- do prestanka djelatnosti u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka dolazi:
u slučaju iz točke 1. - datumom smrti,
u slučaju iz točke 2. - istekom roka određenog u zahtjevu,
u slučaju iz točaka 3. i 4. - pravomoćnošću rješenja;

- rješenje o prestanku ili zabrani obavljanja djelatnosti u slučaju iz stavka 1. točke 2., 3. i 4. ovoga članka, donosi Institut;

- procjenom ekonomske vrijednosti ne smije se baviti ovlaštenu procjenitelj od dana određenog u rješenju iz stavka 3. ovoga članka;

- na rješenje iz stavka 3. ovoga članka ne može se izjaviti žalba ali se može pokrenuti upravni spor.

Uz članak 12.

Za kvalitetno i odgovorno obavljanje djelatnosti ovlaštenu procjenitelj treba imati određena prava, ali i obveze:

- ovlaštenu procjenitelj obavlja procjenjivanje samostalno i neovisno uz odgovarajuću naknadu prema veličini i složenosti predmeta procjene;
- temeljne elemente naknade preporučuje Institut;
- ovlaštenu procjenitelj ovlašten je i obvezan čuvati prava i opravdane zahtjeve svoje stranke u okviru zakonskih propisa i vlastitog uvjerenja;

- ovlaštenu procjenitelj može raskinuti sklopljeni ugovor o pružanju usluga procjenjivanja ako stranka ne surađuje na način koji osigurava, po ugovoru, ispunjenje preuzetih obveza ovlaštenog procjenitelja;
- ovlaštenu procjenitelj koji se ne pridržava načela zakonitosti, savjesnosti i stručnosti, odgovara prema odredbama statuta Instituta i etičkog kodeksa ovlaštenih procjenitelja.

Uz članak 13.

Ako naručitelj procjene zahtijeva da procjenu provodi i odgovara određena tvrtka, onda se ona treba pridržavati slijedećih uvjeta:

- jedan ili više ovlaštenih procjenitelja mogu osnovati trgovačko društvo za procjenu ekonomske vrijednosti (dalje: društvo za procjenjivanje) kao društvo osoba. U nazivu tvrtke treba koristiti oznaku »*procjena ekonomske vrijednosti*«;
- suglasnost na ispunjavanje uvjeta za upis društva za procjenjivanje u sudski registar iz stavka 1. ovoga članka daje Institut;
- članom društva za procjenjivanje može biti samo ovlaštenu procjenitelj;
- društvo za procjenjivanje dužno je izvijestiti Institut o upisu društva u sudski registar, najkasnije u roku od petnaest dana od dana primitka rješenja o upisu;
- odredbe ovoga Zakona, koje se odnose na ovlaštene procjenitelje, shodno se primjenjuju na svakoga pojedinog člana ovlaštenog procjenitelja društva za procjenjivanje.

Uz članak 14.

Primjena odredaba ovog članka treba uvesti red u procjeniteljskoj djelatnosti:

- ako Institut utvrdi da djelovanje društva za procjenjivanje čini teže povrede zakona, statuta Instituta ili kodeksa etike ovlaštenih procjenitelja, može rješenjem zabraniti rad društva te ga, po pravomoćnosti rješenja, brisati iz registra društava za procjenjivanje iz članka 20. stavka 3. ovoga Zakona;
- rješenje o zabrani rada društva za procjenjivanje je konačno. Protiv toga rješenja žalba nije dopuštena ali se može pokrenuti upravni spor;
- pravomoćno rješenje iz stavka 1. ovoga članka Institut dostavlja nadležnom sudu zbog brisanja društva iz sudskog registra.

Uz članak 15.

Budući da ovlaštenu procjenitelju trebaju dobiti na raspolaganje većinu dokumentacije naručitelja, nužno je propisati, da se ova dokumentacija treba besprijeckorno čuvati i ni u kojem slučaju ne smije davati na uvid nikome izvan naručiteljevog sustava, jer bi se podaci mogli zloupotrebili:

- ovlaštenu procjenitelj obavlja djelatnost na temelju isprava i podataka dobivenih od stranke;
- ovlaštenu procjenitelj i društvo za procjenjivanje dužni su čuvati isprave koje ne vrata stranki najmanje šest godina od dana njihova nastanka ili zaprimanja;

- ovlaštene procjenitelj i društvo za procjenjivanje dužni su, nakon proteka roka iz stavka 2. ovoga članka, sastaviti zapisnik s popisom isprava koje se vraćaju i pozvati stranku radi vraćanja;
- ako se stranka ne odazove pozivu iz stavka 3. ovoga članka ili je prestala poslovati, ovlaštene procjenitelj zapisnik s popisom isprava i isprave može predati Institutu ili u nazočnosti člana imenovanog od Instituta, isprave uništiti, čime se oslobađa dužnosti čuvanja;
- isprave iz stavka 4. ovoga članka koje se po posebnim propisima čuvaju trajno, čuvaju se u Institutu.

Uz članak 16.

Ovlaštene procjenitelj dužan je čuvati kao poslovnu tajnu sve što mu je stranka povjerala ili što je u radu saznao na drugi način. Tajnu su dužne čuvati i druge osobe koje rade ili su radile za ovlaštenog procjenitelja.

Uz članak 17.

Državna tijela i pravne osobe za koje se obavlja procjena ekonomske vrijednosti dužne su ovlaštenom procjenitelju dati podatke koji su mu potrebni radi obavljanja poslova u određenom predmetu, ako to nije protivno i na štetu čuvanja službene ili profesionalne tajne davatelja podataka.

Uz članak 18.

Ovim člankom bi se uveo sustav velike odgovornosti za rad i rezultate rada procjenitelja, što je do sada nedostajalo u hrvatskoj praksi:

- ovlaštene procjenitelj odgovara za svoj rad sukladno odredbama ovoga Zakona i ugovora sa strankom;
- stranka koja ima primjedbe na rad ovlaštenog procjenitelja može podnijeti prigovor ovlaštenom procjenitelju. Ako ovlaštene procjenitelj ne otkloni prigovora u primjerenom roku, stranka može uputiti prigovor Institutu ili svoja prava ostvariti pred sudom. Institut može pokrenuti odgovarajući postupak protiv ovlaštenog procjenitelja;
- Institut može izreći stegovnu mjeru određenu općim aktima Instituta ovlaštenom procjenitelju koji ne poštuje odredbe ovoga Zakona, ili mu privremeno oduzeti odobrenje za rad;
- ako ovlaštene procjenitelj posumnja u vjerodostojnost pojedine isprave koje mu je stranka dostavila, upozorit će na to stranku, a može raskinuti ugovor o procjeni pozivajući se na odredbu članka 12. stavka 4. ovoga Zakona.

Uz članak 19.

Ovlaštene procjenitelj u odnosima sa strankom dužan je pridržavati se načela zakonitosti, savjesnosti i stručnosti, te postupati u skladu s kodeksom etike ovlaštenih procjenitelja i s Ustavom i propisima Republike Hrvatske.

Uz članak 20.

Za ostvarenje ciljeva i svrha ovog Zakona potrebno je da:

- ovlašteni procjenitelji obvezno se udružuju u Institut, kao samostalnu i neovisnu organizaciju sa svojstvom pravne osobe;
- Institut predstavlja ovlaštene procjenitelje Republike Hrvatske kao cjelinu, te promiče, usklađuje i zastupa zajedničke interese ovlaštenih procjenitelja;
- Institut vodi registar osoba koje su položile ispit za ovlaštenog procjenitelja i registar trgovačkih društava za procjenjivanje ekonomske vrijednosti, s posebnom naznakom onih koji obavljaju djelatnost. U registar se upisuju sve promjene. Podaci iz registra su javni.

FDP.hr